

RECENSIONER

Siri Derkert på Moderna Museet

MAGNUS BONS

29 JUNI 2011

Utställningen med Siri Derkert på Moderna Museet är viktig – av det enkla skälet att Derkerts konst fortfarande är betydelsefull och levande. I sina motiv och i sitt konstnärliga ställningstagande tog hon upp frågor om frihet och jämställdhet som inte är mindre aktuella idag. Och på ett överskådligt sätt låter utställningen en ny publik ta del av Derkerts samlade produktion som löper genom större delen av 1900-talet. Framträder bilden av en konstnär som inspireras av och involveras i samtidens konstströmningar, som livfullt avbildar sin familj och sitt sociala nätverk och som söker uttryck för sitt samhällsengagemang i ett alltmer utåtriktat agiterande bildspråk. Den nästan överdådigt rika utställningen innehåller en mängd exempel ur alla Derkerts olika skeden; från 10-talets kubistiska landskap och eleganta modeteckningar, 30-talets bilder av anemiska barn och 40-talets teckningar av kvinnorna i Fogelstadgruppen fram till 1960-talets offentliga utsmyckningsuppdrag. Personen Siri Derkert är också rikt representerad med filmklipp, intervjuer och debatter. Hennes karaktäristiska röst hörs mellan verken som ett slags vitaliserande tidsmarkör. Dåtidens medieframträdanden blir oundvikligt en del av vår bild av Siri Derkert.

Men det är inte bara Derkerts egna bilder som utställningen lyfter fram. Genom att möta hennes fritt uppbyggda collage och skissmaterial från 1960-talet öppnas indirekt nya intressanta perspektiv på andra svenska ikoner från tiden – manliga sådana som Per Olov Ultvedt och Elis Eriksson. Det är upplysande att se Derkerts ohämmade materialblandningar där hon bygger in plast, silverfolie och plåtremсор

i samma bild. Här finns ett visuellt flöde som starkt påminner om Erikssons "lådor" från samma tid och jag inser hur tidsbundna både Derkerts och Erikssons konstnärskap delvis var. Att båda anammade 60-talets öppna konstsituation kom att förändra deras respektive bildspråk. Eriksson mister i mina ögon något av sin lekfulla särart, men utställningens breda presentation av Derkert öppnar samtidigt möjligheter för den svenska konsthistorieskrivningen.

Derkerts konst är överlag mer svartvit grafisk än färgstarkt skimrande. Delar av hennes måleri är trevande men samtidigt upplyst av ett innerligt sken. Teckningens linjer utgör bildernas livsnerv, med porträttet som hennes främsta bilduttryck. Verken rör sig inom ett platt, ytmässigt bildrum som naturligt leder fram till 1960-talets stora offentliga utsmyckningar. Utställningens frånvarande mästerverk – Derkerts väggristningar i Östermalmstorgs tunnelbana – har behållit sin visuella energi som nästan ingen annan publik konst. Väggarnas klassiskt svartvita uttryck tycks outslitligt. Curatorn Annika Öhrner grepp att föra in den enorma kompositionen "Ristningar i naturbetong" genom en annan konstnärs verk är ett genidrag.

Inför utställningen har fotografen och filmaren Mikael Olsson (tillsammans med Jakob Márky) getts fria händer att skildra Derkerts utsmyckning. Deras poetiska dokumentation "Salle 2:118 Siri" förmedlar verkligen känslan av att befinna sig på perrongen omgiven av konstverket. Och låter oss samtidigt se miljön med en koncentration som inte är möjlig på plats. Kameran vilar i meditativa tagningar på utsnitt av väggarna och på tunnelbanans trafiksignaler. Ibland skakar den till och avslöjar den mänskliga blicken som långsamt avläser de tysta pauserna mellan tågen.

I utställningen visas även en film av Louise O'Konor från 1969. Även den beskriver Östermalmstorg, men genom popigt sekundschnappa klipp. Om det är ett medvetet grepp eller effekten av en otillräcklig budget vet jag inte. Men märkligt är det att konstatera de olika samtider som talar genom filmerna. Och genom samma konstverk.

Adress: Exercisplan, Skeppsholmen, Stockholm
Utställningen pågår under perioden 28/5 - 4/9

Magnus Bons (text), Moderna Museet (foto)

Publicerad: Konsten.net, 2011-06-29

<https://konsten.net/siri-derkert-pa-moderna-museet/>